

Tesettür Mücadelesi Değil Tesettürü de Kapsayan Bir Mücadele Gerekiyor

Türkiye’de bir yandan başörtüsüne özgürlük mücadelesi oldu, oluyor. Diğer yandan tesettürün tesettür olup olmadığı, başkalaşma süreci yaşandığı ve tesettür içinde İslam’ın tasvip etmeyeceği davranışlar sergilendiği endişeleri dillendiriliyor.

Evvvela tesettürün Müslüman için nasıl anlam taşıdığı ile başlayalım hocam: Kur’an’da ve sünnette ölçüler nasıl konmuş?

Öncelikle tesettür kelimesini açıklamamız lazım. Ama ondan da önce hepimizin pür dikkat düşünmesi gereken bir hususu zikredelim.

Allah Teâlâ, Kur’an-ı Kerim’de “Ey Âdem’in çocukları, şeytan sizi tuzağa düşürmesin, dikkat edin. Nitekim babanız Âdem’i cennette tuzağa düşürmüş de elbiselerini onlardan çıkarmış, çıplak hâle getirmişti” buyurmaktadır.

Bu bize net olarak gösterir ki şeytanın pratik tuzağı ilk olarak tesettürde ortaya çıkmıştır. Bu hakikatten şunu anlamalıyız: Müslüman toplumda şeytanın voltajına kapılma sürecinde ilk ortaya çıkacak şey avretin (örtülmesi gereken yerler) açılmasıdır. Tesettür kelimesi dile geldiğinde hemen kadınla ilgili olduğu düşünülürse de kelimenin erkeği alakadar eden boyutları hatırdan çıkarılmamalıdır, tesettür herkes için geçerlidir.

Malumunuz, üstelik ilahiyatçı diye bilinen insanlar tarafından söylene gelen, tesettürün Kur’an’da bir konu başlığı olarak bulunmadığı iddiasından bahsedilir. Halkımız da bilgilenme bakımından bunun Kur’an’daki yeri ve Peygamber aleyhisselamin uygulamasındaki konumunun ne olduğunu merak edebilir.

Mesele biraz da kurnaz şekilde karıştırılıyor diyebiliriz. Soruyu “Kur’an’da çarşaf var mı?” diye sorarsanız buna cevap zor olabilir. Keza konuyu Kur’an’ın tarif ettiği peçe midir ferace midir, tarz konusunda ne buyrulmaktadır diye irdelediğimizde belki cevaba net bir yer bulamayabiliriz ama tesettür konusunda asla. Birileri muhababını ikna etmek için “Sanki Allah kitabında başörtüsü modeli mi tarif ediyor ki?” türünden demagojik cümlelerle başörtüsünü yok sayabilirse de bu nihayetinde iman meselesidir, bir noktadan sonra diyecek söz olmaz.

Tesettürün dinimizde nereye oturduğu ile ilgili soruya cevabı buradan başlatabiliriz. Anlaşılır ki tesettür kaybedildikçe şeytanın avucuna bir adım daha yaklaşılacaktır.

Kelimenin sözlük ve istilâh anlamına gelecek olursak bunu açıklamak için anlaşılır bir örneği kullanabiliriz. Namaz kılan birinin önünden yürünüp geçilmeyeceği kuralından dolayı kılanın ilerisine, önünden geçmeyi mümkün hâle getirecek bir engel konur. Bir çanta, sandalye, herhangi bir şey. Bu engele ‘sütire’ denmiştir. Pencerenin dışarıdan içeriye göstermesine engel olacak örtüsüne de ‘sitar’ denir. ‘Tesettür’ kelimesi bu sözcüklerle aynı kökü paylaşır ve “engellemek” manasına gelir.

Aynı kökten geldiğine göre ‘tesettür’ esasen giyinme manasına değildir. Giyinmeyi ifade edecek olursak ‘libas’ kelimesini tercih etmemiz gerekir. Fakat tesettür giyinme manasında olmadığı gibi örtünme manasında da değildir, manası korunmaktır. Dolayısıyla kadının ve erkeğin tesettüründe kapatmak değil, öbür gözden korunmak söz konusudur. Yani tesettürlü olmak başkası baktığı zaman cazip olmamaktır, şehvet açısından ve beden teşhiri bakımından. Cazibeli olan şey tesettür olmaz.

Mesela tesettür, kadının omzunu kapatması değil omzu gözden korumaktır. Veya göğsü kapatmak değil başka gözden muhafaza etmektir. Muhafaza yerine aksini gerçekleştirip karşıdaki gözün daha fazla bakmasını teşvik eden bir kıyafetle tesettür gerçekleşmez. Başörtüsünün moda için bir aksesuar hâline gelmesi, daha parlâğının aranması, cazibeli renklerinin makbul olması tesettür amacıyla çelişir. Konu gözleri kadının başına daha fazla nasıl çekebilmek ise mesele tesettür değil giyinme odaklıdır.

Korunma için ölçü de yabancı (namahrem) bir gözün baktığı zaman ayrıntıları hissedemeyeceği, kışkırtılacak boyut bulamayacağı kıyafettir. Şu iddia edilirse doğrudur denebilir ki İslam'ın bunun için muayyen bir kalıbı yoktur, belli bir renk-ebat-kumaş belirlenmiş değildir. Her ne kadar efdaliyet (daha faziletli) olmak bakımından tavsiyeler vardır diyorsak da evet, belli bir giyiniş tarzının tesettür için farz, geri kalanların haram olduğu şeklinde İslam'ın zorunlu bir beyanı yoktur. Yani hacca giden müminlerin bedenlerine sardıkları ihram adlı havlunun bir alternatifinden söz edemeyiz ama kadının kıyafeti için buna benzer şekilde belli bir renk yahut şekil belirlenmemiştir.

Belli bir renk yahut şekil yoktur ama tesettür vardır. Tesettür de kadının sokakta yürürken ayrıntılarının hissettirilmemesi, yabancı bir göze bir daha bakma isteği verilmemesidir. Kıyafet vücuda yapışıyor veya art niyetli dikkatleri kendine esir edecek bir canlılık taşıyorsa bu tesettür değil kıyafettir. Ve kıyafet de kavgasını verdiğimiz şey değildir.

Ecdadımız Osmanlılar'dan bize kültür olarak intikal eden tesettür içerisinde çarşaf denen bir kıyafet de var. Hamdi Yazır (rahmetullahi aleyh), tefsirinde bu çarşaf denen kıyafetin ideal olduğunu söylüyor. El-hak, hadis-i şeriflere ve Aişe anamızın tariflerine uyan da odur, bu kısımda bir sıkıntı söz konusu değildir ancak ince bir noktayı vurgulayalım. Hanımların şimdi çarşaf olarak giydiği kıyafet katlandığında bir para çantasına girecek kadar inceliyor. Yüz sene önceki teknolojiyle üretilen çarşaf ise kadının üzerinde bir kadife kumaş gibi duruyor, üzerinde şekil almıyordu.

Hâl buyken sokaktaki bir hanımın görüntüsü Hamdi Yazır'ın ve başka âlimlerimizin Osmanlı'da gördüklerini söyledikleri kıyafete biçim olarak uymaktadır ama hafif bir rüzgârda hem çarşafın kumaş niteliği hem çarşaf altındaki hafif giyimden dolayı kumaş, kadının üzerine yapışmaktadır. Rüzgârda yağmurda garantisi olmadığı gibi çocuğunu kaldırıp kucağına alırken de garantisi olmayan bir kıyafetten söz ediyoruz. Hâlbuki çarşafın tek parça hâlinde topuğa kadar olan bölgeyi topluca örtmesi itidallidir ve kalın kumaştan seçilmelidir ki vücudu kuşatsın.

Demem o ki bazen isme aldanılmaktadır. Anadolu'nun bilhassa Sakarya taraflarında görülebilecek kadın kıyafetlerinden şalvar ve üzerine de atkı benzeri şal örneği, günümüzde çarşaf olarak idealize edilmiş ince bez örneğinden çok daha değerlidir. Çünkü şeriatin istediği şart olan gözden korunmayı sağlamaktadır.

Erzurum-Bayburt yöresinin de ihram kıyafeti vardır.

O da iyi bir örnektir. Hem kıyafetteki cazibenin sınırlandırılması hem de kadının kontrolünü kolay sağlayabildiği bir giyim tarzıdır.

Şeriatın maksadı korumaktır ve şayet elbise, giyinen kişiyi korumuyor, daha cazip hâle bile getiriyorsa biz kendi ilacımızdan zehirlenmişiz, korunmamız için ilahî takdirin buyrulduğu devamımız helakimize sebep olmuş demektir.

Hanım kardeşlerimiz başlarına nasıl bir şey almalı ki hedeflenen ideal gerçekleşsin hocam? Hanım kardeşimiz hem örtünmek istiyor hem de cazibe unsurunu nasıl devre dışı bırakacak? Çünkü nihayetinde bu satırları okuyan hanımların gardıroplarında da beş-on başörtüsü vardır ve bunların bir kriter tâbi olması gerektiğinden söz ediyoruz.

Kadının evinde on-on beş başörtüsünün olmasını şeriatımız açısından abes göremeyiz üstadım. Erkek için yirmi ceket çoktur belki denebilir ama kadın için bu sayı çok değildir. Şeriatımız da evlilikteki temel haklardan birinde kadına asgarî altı ayda bir kıyafet alma imkânı tanımıştır, kadın senede iki kıyafeti eskitme bile eşinden kanunen talep edebilmektedir. Bu kısımda mesele yoktur.

Lâkin şu kısmı tefrik etmemiz gerekir: Şeriat erbabı bir kadının yırtık pırtık, palas pandiras giyinmesini gerektirecek bir sebep kesinlikle yoktur. Bilakis şeriat kadını bütün kadınlardan daha güzeli, en güzelini giyinmelidir. Ama evinde –dışarıda değil. Çocukları temyiz çağına gelmeye başladıklarında onlara karşı da biraz daha dikkatli ama her hâlükârda dışarıda tedbirli olmalıdır.

Mesela bir kadının eşi çalmadan çırpmadan servet sahibi olmuştur, o kadın bir bluzaya iki yüz bin lira verebilir mi? Bluzanın yirmi liralığı da iki yüz bin liralığı da olur, zekâtı verilmiş paranın sahibine bunların ikisi de helaldir. Ama o bluzayı dışarıda giymez. Ezcümle bir Müslüman'a belli başörtüsü markası-rengi için tavsiye vermeye gerek yoktur fakat kriterleri tavsiye edebiliriz. Sözelimi boyun ve ense kalınlığı anlaşılıyor olmalıdır. Veya hamileliğin son ayları hariç, kıyafetinden hamileliğinin anlaşılıyor olması lazımdır. Vücuttaki değişim teşhir edilmemeli, kilo aldığı-verdiği ayrıntısını belli eden elbise giyilmemelidir ki giyilirse adı tesettür değildir.

Tesettürün dışına taşan bir davranış modeli de var. Bize ne oluyor ki hem tesettürlü hem tesettürsüz insan tipini ortaya çıkarabiliyoruz hocam? Yolu nerede şaşırıyoruz?

Sık sık gündeme getirdiğimiz sorunumuz burada da devreye giriyor: Şeriatımızı bir ucundan tutma hastalığı. Pamuk ipliğiyle tutunmayı kastetmiyorum; halatla da asılsak bir ucundan tutup geri kalanını bırakmaktan söz ediyorum. Yalnızca bir tarafını tutup aldığımız şey de İslam olmuyor bu durumda, aldığımız uçla kalıyoruz.

Mesela ülkemizde bundan yirmi sene önce onurlu bir başörtülü mücadelesi yürütüldü. Hamd ü senalar olsun ki mücadelenin ana gayesi açısından iyi bir noktaya da gelindi ama başörtüsünün içi de oyuldu. Yirmi sene önce üniversitelerde başörtülü kızlarımız yoktu ama kafeye de gitmiyorlardı; şimdi üniversitelere gittikleri gibi kafelere de gidiyorlar. Bu, ahlaktan kilolarca ödün verip başörtüyü kazanmaktır. Ne kadar kazanıp kâr ettiğimizi bundan elli sene sonra gelen neslin bizi kuşbakışı gördükten sonra hakkımızda vereceği rapor gösterecektir.

Hanımlar bir ara da pantolon savaşı sürdürmüşlerdi. 90'lı yılların başında pantolonun caiz olup olmadığı sorulur, cevaplar uzadıkça uzar ve sonuçta muhataplar da bunu dinlerlerdi. Şimdi ise pantolonun caiz olup olmadığı sorusu kalktı da kot pantolonun caiz olup olmadığı soruluyor –çünkü pantolonun caiz olduğu nasılsa kesindir!

Vardığımız yer şudur ki dini sadece bir bölümünden alıp kabul etmek yanlışır. Ashab-ı kiramın yaptığı gibi dini hayatın ta kendisi olarak almak lazımdır. Hayat neyse din o demektir, dinimiz cumartesi-pazara sıkışmış bir din değildir ve dinin simgesini cami olarak görme yerine Müslüman insanı dinin simgesi görme anlayışı zihnimizde oturmalıdır. Aksi takdirde dinin istenen yeri hayata yama edilip istenen yeri bırakılırsa keyfe göre, zevklere uyumlu din anlayışı ortaya çıkar ki Hıristiyanlık da böyle eriyip yok olmuş, neticede gayri meşru bir din Allah'a izafe edilmiştir.

Yeni nesil açısından önemli bir tespiti de burada zikretmeliyiz. Bilhassa Müslümanlar'ın tercih ettiği özel okullar kız çocukları için tehlike arz etmektedir.

Hangi açıdan?

Müslümanlar cumhuriyetin ilk devresinden itibaren kız çocuklarını *fitne-fesada kapılmasınlar diye* okullardan uzak tutma eğiliminde olmuşlardı. Bunun haksız bir tavır olduğu kolay kolay söylenemezdi

zira çocuklara ne tür imansızlığın verileceği pek belli olmuyordu. Hatta erkek çocukları da okula göndermeyenler vardı.

Özel okullar, ardından imam-hatipler Müslümanlar'a açıldıktan sonra herkes çocuğunu okula göndermek konusunda serbest bir tavrı benimsedi. Ancak bilhassa özel okula giden kızlarımız, akşam ders çalışıp yarın öğretmenin ne soracağını merak ettikleri kadar iki gündür aynı kıyafetiyle gittiğini, bugün üzerini değiştirmesi gerektiğini de düşünüp arkadaşına evdeki malî gücünü gösterip ispatlama arzusu taşımaktadır. Bu beş yaşındaki kızda da on beş yaşındakinde rastlanabilir durumdadır.

Özel okullardaki öğretmenler çocuklar arasında yaygınlaşması muhtemel bir müstehcenliğe karşı dikkatli davranıyor olabilirler elbette, nitekim öyledirler de ama iki çocuğun teneffüste birbirine özel hayatlarını yansıtmalarına, başka hayatlara imrenmelerine bir okul idaresi ne yapabilir ki? Bir özel okula devam eden çocukların ailelerindeki maddî durum genel olarak iyidir, aileler çocukların her istediğini yapabilir ama çocuğa her istediğinin alınması önemli bir sorundur. Yararlı-zararlı, aşırı-düşük ayrımı yapılmadan çocuğun her isteğinin olumlu karşılık bulması sonradan görme hastalığının önemli bir sebebidir.

Buna 'çocuk merkezli aile' deniyor şimdilerde.

Aslında baştan savma ailedir, çocuk merkezli olmaktan ziyade. Bunlar çocuğa verilmiş rüşvetlerdir. Ebeveyn, isteklerinin karşılanmaması ihtimalinde çocuğun yaramazlık yapacağını bildiğinden böyle hareket etmekte, o da babanın eve geç gelmesine ya da annenin telefonla iki saat boyunca konuştuğuna karışmayıp herkes hâlimden memnun yaşayıp gitmektedir. Bu bir Batı klasiğiydi ama maalesef bizim hayatlarımıza da uyarlandı.

Şuraya geliyoruz: Anne tam tesettürlü biri olsa bile, çocuk annesine imrenmeden önce arkadaşına imrendiği bir hayatla karşı karşıya gelmektedir. Özel okulların kapitalist mantıkla çevrelenmiş tüketme anlayışından ötürü böyle bir tehlikesi vardır. Mesele sadece çocuğun devlet okulunda baliye alışması değildir; bu çok ağır bir problemdir ama el altından yaklaşan başka problemler görülmezse o zaman yine zararlı çıkılır.

Bu konuda okulun mevcut sistem içinde alacak pek bir önlemi var gibi durmuyor ancak ailenin üzerine düşen görevler vardır. Bir anne-baba, on iki yaşındaki çocuğunun kıyafetle veya evlilikle ilgili duygularını test edebilir. Mesela üç renk kıyafet gösterip hangisini bayramda giymek istediğini sorabilirler. Bu sorunun cevabı bir kenara not edilir. Ardından eve kızımızın teyzesi çocuklarıyla geldikten sonra çocuğun kuzenleriyle oturup kalkmalarının neticesinde, aynı sorular çocuğa tekrar yöneltilsin: Çocuğun kuzeninden nasıl düşünce ithal ettiği görülür.

Bizim hep 'düşman'ı uzak diyarlardan beklemek gibi bir kronik problemimiz var. Saldırıcıyı daima Haçlılar toplanıp da gelecekler ve ülkemizi işgal edecekler diye bekliyoruz. Bu peşin kabul edilmiş bir mağlubiyettir. Teyze çocuğu ve bizatihi teyze de insana örneklik olarak yeter.

Tesettür tek başına ele alınarak bir namaz gibi başlanıp bitirilecek konulardan değildir. Tesettür bir hayat tarzıdır, hayattır. Bir odada tek başımıza yaşayacak olsak tesettüre ihtiyacımız olmazdı ama toplum içinde insanlarla yaşıyoruz ve tesettüre yine toplum içinde ihtiyacımız vardır. Dolayısıyla toplumun bütününe İslamlaştırma mücadelesi yürütülmeden ve bu sonuçlandırılmadan, toplumun içindeki bir parçayı da İslamlaştırmak mümkün değildir –zira parçanın etrafı çürüktür.

Öyleyse tesettür mücadelesi yerine İslamlaşma mücadelesi konmalı, tesettür bu mücadelenin bentlerinden biri olarak düşünülmelidir. Bizim yirmi seneden bu yana sürdürdüğümüz, mesela ihlas ile ilgili ayetleri, İmam Gazalî'nin takva ve huşu ile ilgili cümlelerini hazmetmeksizin, ruh terbiyesini göz ardı ederek sadece 'tesettür' ile uğraşmaktı. Tesettürü elde ettik ama şimdi de ahlak için

mücadele etmemiz gerekiyor. O arada ekonomiyi elden kaybedince bir de ona ayrıca yoğunlaşmak gerekecek...

Bu elbisesinin bir tarafını yamarken diğer tarafı sökülen birinin durumuna benziyor. İdeal çalışma takvimimiz ise İslam'ı hayat sistemi olarak alma üzerine kuruludur. Sadece bir tarafı öne çıkarıldığında kalan taraflar ezilip kaybedilmektedir. Denebilir ki kaybettiğimiz, kazandığımız yüzünden olmaktadır.

Müslümanlar'a kaybedenler kulübü gibi de bakılıyor zaman zaman hocam. Mesela başörtülü bir kızın İslam'a yakışmayan davranışlar sergileyen bir fotoğrafını önünüze koyuyor, sistemin Müslüman kızlarını ailesinin elinden alıp götürdüğünü söylüyorlar. Aynısı iş adamlarımız veya başka cenahtan olanlarımız için geçerli olabiliyor... "İddiasını kaybedip aranızdan koparılanların manzarası ortadayken hâlâ neyi iddia ediyorsunuz" denebiliyor.

Bu bakımdan bütün hayatın İslamlaştırılma mücadelesini vurguladığınızda çok önemli bir noktaya temas etmiş oldunuz. O alan tamamen kaybedilmiş midir yoksa dibe vurulduğu zaman yine de ayağa kalkılıp başlanabilir mi?

Bu tamamen kaybedildiğinde artık Mehdi aleyhisselamın günü gelmiş, bizim de işimiz bitmiş demektir. Çünkü biz cephenin mağlup askerleri olarak dünyadan ayrılmış, Allah'ın azabına müstahak olmuşuz anlamına gelir. Bu hassasiyetin kaybedildiğini iddia etmek sabahlara kadar gözyaşıyla Allah'a niyaza devam eden ve gecesini gündüzüne katarak Allah için çalışan müminlere haksızlık olur.

Fakat afetin çok büyüdüğü de bir gerçektir. Nerdeyse namazları müzikle kılacak kadar yaygınlaşıp çeşitlenen bir fitne kasırgasının ortasındayız. Nasılsa Kur'an müzik eşliğinde dinlenebiliyor, oruç açacak iftar davetleri şarap servis edilen otellerde düzenlenebiliyor. Bunları dünyevîleşmenin vahim birer örneği olarak gelip içimize sızabilmesi açısından zikrediyorum. Sızmalar da zamanla benimsenen eklemelerdir, bilhassa yeni nesiller tarafından.

Hayatın İslamlaştırılma mücadelesinde, tesettür özelinde, Allah'ın emri olarak bunu hayatına uygulayan ama zaman zaman kafa karışıklığına benzer algılar içindeki kardeşlerimize tavsiye babında neler söyleyebiliriz?

Siz Maraşlı değil misiniz hocam?

Evet, öyleyiz.

Sizi örnek alsınlar, başörtüsü için Sütçü İmam ile beraber siz Maraşlılar kıyam etmişsiniz.

Tesettürü şiar edinmiş hanım efendi kardeşlerime ayrıca şunu söyleyebilirim: Vücudumuzda neremiz ağrırsa orayı tedavi ettirdiğimiz gibi şeytan neremizi incitirse de bölgeyi tedaviye yönelmeliyiz. Şeytan bizi faizle vurmaya kalkarsa cihadımız faiz üzerinden olacaktır. Haram lokmadan yaklaşırsa helal kazanç peşinde koşmamız cihattır. Medine işgal edilecek olursa hendek kazmak en âlâ cihat olur. Çanakkale'de bu böyledir. Şeytan tesettürle uğraşıp içeriği sulandırıyor, renklendiriyor, tıraşlıyorsa da cihadımız tesettür üzerindedir.

Mümin bacılarımız eğer dünyanın her yerinde komik -hatta belki korkunç- bulunacak kıyafetlerini sırf *Rabbim böyle emretti* diyerek giyiyorlar da kendilerini Bedir, Uhud, Çanakkale mücahitleri gibi görmüyorlarsa o zaman yazık. Uhud neden yapılmış, Çanakkale'ye neden yürünmüş anlayamadılar demektir.

Mümin hanım kızlarımız, bilhassa gençler giydikleri tesettür kıyafetleriyle kendilerini Uhud eteklerinde dolaşan gibi hissetmelidirler. Bu şuur dik durmak için yeterlidir. Çünkü günümüzde Bedir, Müslüman kadının iffetidir. İffetsiz kadınların meydana getirdiği toplum Allah'ın muradını

gerçekleştiremez. Kızlarımız öncelikle kendi yaptıkları işin kıymetini, kendilerinin değerini bilmelidir. Bir numaralı iş budur.

Ben öteden beri, dünya kadınlarının bir gün Müslüman kadın kimliğini arayacaklarını söylerim hocam. Orijinal kadını yani. Ama o arama esnasında Müslüman kadın da yerinde duruyor olsun; onu kaybedersek kadınlık kime ulaşacak...